

Τα ειδικότερα θέματα που απασχολούν κάθε περιοχή

ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Στο μικροσκόπιο των Περιφερειακών Τμημάτων

Τις απόψεις και τις προτάσεις τους για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό γνωστοποίησαν τα Περιφερειακά Τμήματα του ΤΕΕ, στο πλαίσιο του ευρύτατου δημοκρατικού διαλόγου που αναπτύσσει το ΤΕΕ για το σχέδιο ΚΥΑ, που συζητείται αυτές τις ημέρες στο Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης.

Τόσο το ΤΕΕ, όσο και τα Περιφερειακά Τμήματα, χαρακτηρίζουν θετική την προσπάθεια του ΥΠΕΧΩΔΕ για

την ενεργοποίηση του χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς αποτελεί πάγιο αίτημα του ΤΕΕ.

Το σχέδιο ΚΥΑ για τον Τουρισμό κρίνεται ως θετική ενέργεια, ωστόσο αναδεικνύονται αντιρρήσεις σε βασικά σημεία του, δεδομένου ότι επιχειρεί να εισαγάγει ένα νέο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης της χώρας, με ουσιαστικές πολεοδομικές τροποποιήσεις, οι οποίες κρίνεται ότι θα επιβαρύνουν υπέρμετρα την εκτός σχεδίου δόμηση.

Στις θέσεις και προτάσεις των Περιφερειακών Τμημά-

των του ΤΕΕ αναφέρεται ότι το σχέδιο ΚΥΑ για τον Τουρισμό δίνει μεγαλύτερο βάρος στη διευκόλυνση των τουριστικών επενδύσεων, παρά στην ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της ορθολογικής χωροταξικής οργάνωσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εκτός σχεδίου δόμηση, ενώ επισημαίνεται ότι οι ιδιαιτερότητες των επιμέρους περιοχών της χώρας δεν αναδεικνύονται.

Ζητείται η ανασύνταξη του προτεινόμενου χωροταξικού πλαισίου για τον Τουρισμό, ύστερα από ουσιαστική δια-

Επιμέλεια:
ΒΑΣΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Το ΤΕΕ-ΤΚΜ εκτιμά ότι το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό στοχεύει γενικά στη διαμόρφωση συνθηκών για την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης της χώρας. Όμως, η αειφορική αυτή προσέγγιση δεν εξειδικεύεται ικανοποιητι-

λοκληρωμένες τουριστικές υποδομές σταθερού παραθερισμού» μπορεί να περιλαμβάνουν πολιτιστικές δράσεις, υποδομές εξοικονόμησης ενέργειας και υδάτινων πόρων, κλπ. • Επισημαίνεται ότι για τους παραδοσιακούς οικισμούς απαιτείται η δημιουργία μη-

Εκτός από τη μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης, η Βέροια, η Νάουσα, η Έδεσσα, και άλλες πόλεις της Βόρειας Ελλάδας πρέπει να περιληφθούν στην πολιτική ανάπτυξης του αστικού, πολιτιστικού και αθλητικού τουρισμού.

κά και δεν υποστηρίζεται από τις αναλυτικές κατευθύνσεις του πλαισίου.

Επίσης, εκτιμά ότι το σχέδιο ΚΥΑ δε στηρίζεται, ούτε υπηρετεί μια συγκροτημένη πολιτική Περιφερειακής Ανάπτυξης. Δε γίνεται διασύνδεση με συγκεκριμένες αναφορές στο Εθνικό Χωροταξικό, ούτε με το ΕΣΓΠΑ 2007-2013.

Ως θετικά στοιχεία τού πλαισίου προσμετρώνται:

- Η αναφορά ότι το Ειδικό Πλαίσιο στοχεύει στη διάχυση της ανάπτυξης του τουρισμού σε περισσότερες γεωγραφικές περιοχές, κατεύθυνση που όμως δεν υποστηρίζεται από τις εν συνεχεία πολιτικές και την έλλειψη αξιολόγησης της φέρουσας ικανότητας κάθε περιοχής.
- Δίνονται κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού • Απαιτείται η προσαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας • Απαιτείται η υπογειοποίηση των δικτύων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών στους παραδοσιακούς οικισμούς, τους αρχαιολογικούς χώρους και στις περιοχές «Natura 2000» • Οι προβλεπόμενες «σύνθετες και ο-

χανισμού ελέγχου των χρήσεων γης και έντασης της τουριστικής δραστηριότητας.

Στα αρνητικά στοιχεία του Πλαισίου προσμετρώνται:

- Δράσεις κυρίως στο ΠΣ Αθηνών και στις ήδη αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές, αγνοώντας περιοχές της περιφέρειας με δυνατότητες και ανάγκες τουριστικής ανάπτυξης • Δε λαμβάνεται υπόψη ο τουριστικός - παραθεριστικός κορεσμός περιοχών • Προτείνονται πολλαπλές, ασύνδετες, μονοδιάστατες και τελικά μη επιχειρησιακές κατηγοριοποιήσεις των προς ανάπτυξη μορφών του τουρισμού • Το σχέδιο ΚΥΑ προσανατολίζεται κυρίως στη δημιουργία ενός πλαισίου επιχειρηματικής δράσης και διευκόλυνσης των ε-

πενδύσεων για συγκεκριμένες μορφές τουρισμού, οι οποίες, χωρίς ολοκληρωμένο πλαίσιο ελέγχου, μπορεί να έχουν ανεξέλεγκτες επιπτώσεις.

Στην έκθεση του ΤΕΕ/ΤΚΜ προτείνονται πολλαπλά μέτρα χωροταξικής, πολεοδομικής και οικονομικής φύσης, ως δικλίδες ελέγχου του τρόπου αυτού τουριστικής ανάπτυξης.

- Δε δίδονται κατευθύνσεις για τη διάθεση των δημόσιων τουριστικών ακινήτων.

Θέματα Β. Ελλάδας

- Παρουσιάζονται υποτιμημένες οι τουριστικές δυνατότητες της Βόρειας Ελλάδας. Δεν περιλαμβάνονται περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης θερμισμού (Λαγκαδάς, Ν. Απολλωνία, Αγ. Παρασκευή, Θέρμη, κ.ά.).

- Παραγνωρίζονται δυνατότητες ανάπτυξης μορφών διασυνοριακού τουρισμού, οι οποίες μόνο στη Βόρεια Ελλάδα μπορούν να αναπτυχθούν (και ήδη αναπτύσσονται).

- Το Πλαίσιο δεν προδιαγράφει σημαντικά μέτρα για το χειμερινό τουρισμό. Τα χιονοδρομικά κέντρα της Βόρειας Ελλάδας αγνοούνται.

- **Θαλάσσιος τουρισμός:** Στα κέντρα θαλάσσιου τουρισμού θα πρέπει να περιληφθούν

η Καβάλα με τη Θάσο και η Αλεξανδρούπολη με τη Σαμοθράκη.

- **Ιαματικός τουρισμός:** Δίδεται προτεραιότητα ανάπτυξης εκεί όπου υπάρχει επαρκής ξενοδοχειακή υποδομή.

- **Camping - Κατασκηνώσεις:** Δε διαφαίνεται πολιτική για τη χωροθέτησή τους και τη βελτίωση των συνθηκών.

- **Εγκαταλελειμμένοι οικισμοί:** Θα πρέπει να γίνει καταγραφή τους και διερεύνηση αν οι λόγοι εγκατάλειψης ισχύουν ή επιτρέπουν την τουριστική αξιοποίησή τους.

ΤΕΕ

βούλευση με φορείς και τοπικούς παράγοντες, προκειμένου αυτό να συμβάλει στην ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας.

Το ΕΔ του ΤΕΕ στο πλαίσιο της προσπάθειας δημοκρατικού διαλόγου, που ξεκίνησε το ΤΕΕ, δημοσιεύει βασικά σημεία των απόψεων όλων των Περιφερειακών Τμημάτων του ΤΕΕ, δίδοντας έμφαση στα θέματα της περιφέρειας, όπως αυτά επισημαίνονται από τα Περιφερειακά Τμήματα του ΤΕΕ. Σημειώνεται ότι στα χρονικά πλαίσια της προετοιμασίας του αφιερώματος, δεν απέστειλε τις απόψεις του το Περιφερειακό Τμήμα Ν. Ευβοίας.

ΚΕΡΚΥΡΑ

Η πρωτοβουλία του ΥΠΕΧΩΔΕ για την ενεργοποίηση του χωροταξικού σχεδιασμού, με την προώθηση ομάδας πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ανταποκρίνεται σε πάγια αιτήματα του ΤΕΕ και είναι ασφαλώς θετική.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο δεν κινείται με κατεύθυνση την ορθή χωροταξική οργάνωση, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και την εξυγίανση του ήδη προβληματικού τουριστικού τομέα, ούτε απαντά στις υψηλές προσδοκίες όλων μας για την αναγκαιότητα στροφής του προς την ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού.

Περιλαμβάνει ρυθμίσεις των οποίων τυχόν εφαρμογή:

- Θα υποβαθμίσει ακόμα περισσότερο το ελληνικό τοπίο, ιδιαίτερα με την εκτός σχεδίου δόμηση.
- Δε θα σχετίζεται με τη σημερινή διεθνή οικονομική συγκυρία και τις επιπτώσεις που θα έχει αυτή στον τουρισμό.

Δίνει μεγαλύτερο βάρος στη διευκόλυνση των επενδύσεων και τη μεγέθυνση του τουρισμού, παρά στην ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της ορθολογικής χωροταξικής οργάνωσης.

φαρμογή του Πλαισίου είναι αναγκαία. Θέματα όπως ο εναρμονισμός των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού (Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, Πολεοδομικών Σχεδίων) και η θεσμοθέτηση των κανονιστικών μέτρων του Πλαισίου δεν είναι επεξεργασμένα και είναι βέβαιο ότι θα απαιτηθεί μεγάλο χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή τους. Από το κεφάλαιο αυτό απουσιάζει παντελώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Απαιτείται ανασύνταξη του προτεινόμενου χωροταξικού πλαισίου, προκειμένου αυτό να

μπορέσει να ανταποκριθεί στους στόχους μιας νέας τουριστικής πολιτικής, με γνώμονα την πραγ-

Πρωθεί το πρότυπο του μαζικού τουρισμού και την περαιτέρω εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης στις τουριστικά αναπτυγμένες περιοχές, ακυρώνοντας τις προσδοκίες για στροφή προς τον ποιοτικό τουρισμό.

Επιπροσθέτως με τις προωθούμενες ρυθμίσεις, καθώς εφαρμόζονται αδιακρίτως σε όλη την επικράτεια, αποδομούνται οι δυνατότητες που διαθέτει η χώρα για ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, σε συνδυασμό με την ανάδειξη των στοιχείων του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Η πρόνοια, εξάλλου, για την ε-

ματική ανάπτυξη και την αειφορία. Απαιτείται, επιπλέον, ουσιαστική διαβούλευση και συμμετοχική διαδικασία με την εμπλοκή φορέων και τοπικών παραγόντων. Απαιτείται η απόσυρση συγκεκριμένων άρθρων και διατάξεων από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ. Εάν αυτό δεν καταστεί κατορθωτό, πρέπει να καταστρωθεί σχέδιο για ανατροπή και ακύρωση της ΚΥΑ.

ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Το Τμήμα Δυτικής Κρήτης του ΤΕΕ εκτιμά ότι παραμένει η αδυναμία καταγραφής της φέρουσας ικανότητας ως προς την τουριστική δραστηριότητα, ειδικά των παραλιακών ζω-

και επομένως συνταγματικότητας. Δε λαμβάνεται υπόψη η συνταγματική επιταγή περί «νησιωτικότητας» και δε γίνεται ουδεμία αναφορά στην απαίτηση, πλέον, όλων των νησιωτών να μελετηθεί,

Επιτρέπεται στις περιοχές του Δικτύου «Φύση 2000» η «ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων μορφών», ώστε φωτογραφικά να καλυφθούν περιπτώσεις όπως αυτή της Μονής Τοπλού στο νησί μας.

νών και δε διασφαλίζεται ρητά η προστασιμότητα των ακτών.

Η φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων οφείλει να

αποτελεί κριτήριο της πολιτικής του Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό. Παρ' όλα αυτά δεν αναφέρεται ούτε καν στη Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης που δόθηκε.

Παραμένει η αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και κυρίως η ασυμ-

βατότητα με αποφάσεις του ΣτΕ, κυρίως για τις παραθεριστικές κατοικίες του άρθρου 9 και 10, που είναι μια από τις κύριες κατευθύνσεις του Σχεδίου και η οποία ανατρέπει από το παράθυρο την πολεοδομική νομοθεσία. Προβλέπεται μάλιστα ότι «για το σκοπό αυτό θα επιτρέπεται η σύσταση κάθετων συνδιοικήσιων». Εάν τελικά η ρύθμιση αυτή θεσμοθετηθεί, τίθεται ευθέως θέμα ισονομίας

θεσμοθετηθεί και υλοποιηθεί ένα Εθνικό Σύστημα Θαλάσσιων Μεταφορών.

Απουσιάζει παντελώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Δε γίνεται καμία διασύνδεση - συσχέτιση και εναρμόνιση με αντίστοιχες αναφορές του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Δε λαμβάνεται καθόλου υπόψη η σημερινή διεθνής συγκυρία και οι επιπτώσεις της στον ελληνικό τουρισμό.

Ειδικά για την περιοχή της Δυτικής Κρήτης:

Οι υποδομές μεταφορών υποβαθμίζονται, ως συνέχεια της υποβάθμισης που είχε συντελεστεί στο Γενικό Χωροταξικό, τόσο για το Λιμένα Σούδας όσο και για το Α/Δ Χανίων. Κι όλα αυτά σε αντίθεση με το εγκεκριμένο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (ΠΠΧΣΑ Κρήτης).

Συμπερασματικά, το συγκεκριμένο σχέδιο ΚΥΑ για τον Τουρισμό δίνει μεγαλύτερο βάρος στη διευκόλυνση των επενδύσεων και τη μεγέθυνση του τουρισμού, παρά στην ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης και της ορθολογικής χωροταξικής οργάνωσης. Θεωρούμε ότι απαιτείται ανασύνταξη του προτεινόμενου χωροταξικού πλαισίου και ουσιαστική διαβούλευση και με την εμπλοκή φορέων και τοπικών παραγόντων.

ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ

Το Τμήμα Βορειοανατολικού Αιγαίου διαπιστώνει ότι υπάρχουν αναντιστοιχία μεταξύ των ομόφωνα διαπιστωμένων προβλημάτων και της προσπάθειας επίλυσης με τα προτεινόμενα μέτρα στα επιμέρους άρθρα της ΚΥΑ για τον Τουρισμό.

Διατηρεί επιφυλάξεις για τον εκτιμώμενο ετήσιο ρυθμό αύξησης του τουρισμού στην Ελλάδα και ειδικότερα στο Β/Α Αιγαίο.

Απορρίπτει τη διαπίστωση της δήθεν αυξανόμενης ζήτησης παραθεριστικής κατοικίας σε οργανωμένα συγκροτήματα τουρισμού. Η διατύπωσή της έπρεπε να οριοθετηθεί μέσα από τον καθορισμό αυστηρών δεικτών της φέρουσας ικανότητας των περιοχών.

Αντί αυτού:

- Αγνοεί προκλητικά διαβούλευση δεκαετίας στην ΕΕ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των ακτών, στην οποία μετείχε και η χώρα μας, ενώ εκπονείται Ειδικό Πλαίσιο για τον παράκτιο χώρο
- Περιλαμβάνει προβλέψεις που αφορούν στη χωροθέτηση της βιομηχανίας, ενώ εκπονείται Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία
- Παρεμβalaίνει ακόμα και στα δίκτυα μετα-

φορών, που ιεραρχεί αυθαίρετα • Ναρκοθετεί όλο τον υποκείμενο σχεδιασμό, τα πρόσφατα θεσμοθετημένα Περιφερειακά Πλαίσια και εκατοντάδες εκπονούμενα ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ που χρησιμοποιούνται από το Γ' ΚΠΣ • Προωθεί την εγκατάσταση μεγάλων τουριστικών επενδύσεων, σε βάρος της πολιτικής ανάπτυξης της α-

Οι αντικρουόμενες κανονιστικές διατάξεις ειδικότερα στα θέματα αρτιότητας και πυκνότητας ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων κινούνται σε κατεύθυνση απαξίωσης και υποβάθμισης του Β/Α Αιγαίου.

γοτικής οικονομίας • Προσφέρει φθηνή γη στις προστατευόμενες περιοχές και την ύπαιθρο, μαζί με άλλα κίνητρα δόμησης, που φθάνουν στο τετραπλάσιο των πυκνοτήτων με τις οποίες μπορούν να οικοδομούν οι πολίτες.

Ο νησιωτικός χώρος έπρεπε να αντιμετωπιστεί μέσα από την ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 101 του Συντάγματος και της Απόφασης του Άμστερνταμ ότι «ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκηση όταν

δρα κανονιστικά έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών».

Το άρθρο 5 κατηγοριοποιεί τα νησιά με απaráδεκτο, ατεκμηρίωτο και στρεβλό τρόπο, που έρχεται σε αντίθεση και με τις διαπιστώσεις και εκτιμήσεις της παρ. 5 του εισηγητικού άρθρου.

Θεωρούμε ακόμη ότι είναι σε λά-

τουρισμού, σε βάρος παραγωγικών δραστηριοτήτων των τοπικών κοινωνιών που αναπτύσσονται με τον τουρισμό ή παράλληλα μ' αυτόν.

- Προωθείται η απελευθέρωση της εκτός σχεδίου δόμησης στις κορεσμένες οικιστικά περιοχές.

- Οι ελάχιστες κλίσεις για βιώσιμες τουριστικές επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι ανάλογες με τη φέρουσα ικανότητα του κάθε οικισμού ή του κάθε νησιού (άλλο είναι η Αμοργός, άλλο η Μυτιλήνη και άλλο η Μύκονος).

Άρθρα 9 και 10: Προτείνουμε να αποσυρθούν, να επανεξεταστούν και να αντικατασταθούν από άλλα, μέσα από συζήτηση των θεσμικών φορέων κάθε περιφέρειας, ειδικότερα του νησιωτικού χώρου.

Θεωρούμε ότι απαιτείται η απόσυρση του προτεινόμενου Χωροταξικού και η αντικατάστασή του από άλλο, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (π.χ. 90 ημερών), που θα προκύψει μέσα από δημόσια διαβούλευση.

Η μη απόσυρσή του και η μη ανασύνταξή του θεωρούμε ότι θα είναι καταστρεπτική για το Β/Α Αιγαίο και το περιβάλλον του.

λεοδομικές μελέτες • Να αφαιρεθεί από το ΕΠΧΣΑΑΤ και την ΚΥΑ, εντελώς, η έννοια της «παραθεριστικής κατοικίας», δηλαδή η δυνατότητα πώλησης ποσοστού των κατασκευαζόμενων τουριστικών κατοικιών • Έμφαση σε εναλλακτικές μορ-

φές τουρισμού, με ιδιαίτερα μέτρα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλο τον ελλαδικό χώρο • Ενσωμάτωση των αρχών της Βιοκλιματικής Αρχιτεκτονικής • Ιδιαίτερη ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά εύθραυστες ή πληγείσες περιοχές (πυρόπληκτες), με απαγόρευση ισχύος του άρθρου 9.

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

Σήμερα, σε συνθήκες παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, είναι εξωπραγματική κάθε αναφορά σε προβλέψεις αύξησης της τουριστικής κίνησης τα επόμενα χρόνια, όπως κάνει η ΚΥΑ για τον Τουρισμό, επισημαίνει το Τμήμα Δυτικής Ελλάδας του ΤΕΕ. Και υπογραμμίζει ότι τα μέχρι σήμερα διαπιστωμένα προβλήματα θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη και να οδηγήσουν στην «αναθεώρηση» των στόχων του ΕΠΧΣΑΑΤ.

Για τη Δυτική Ελλάδα

Στο δυτικό τμήμα της Πελοποννήσου υπάρχουν στο ΕΠΧΣΑΑΤ προτάσεις εντατικού τουρισμού, ενώ πρόκειται για περιοχές ήπιας ανάπτυξης που εντάσσονται στο Δίκτυο «Natura 2000» και χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας μετά τις κα-

ταστροφές που υπέστησαν από τις πυρκαγιές.

Επιπλέον -και ειδικά για την Πάτρα- το μοντέλο ανάπτυξης του αστικού τουρισμού δεν συνάδει με ανάπτυξη τουριστικών υποδομών τύπου γκολφ, που ανταποκρίνεται σε άλλο είδος τουριστικής ζήτησης.

Προτάσεις

- Το ΤΕΕ - Τμ. Δυτικής Ελλάδας, διαπιστώνει την αναγκαιότητα εκπόνησης νέου ΕΠΧΣΑΑΤ, το οποίο πρέπει να έχει ως βάση τις αρχές της αειφορίας. Να αντιμετωπίζει ολοκληρωμένα το χώρο με κατηγοριοποίηση σε τουριστικές ενότητες που έχουν κοινά τουριστικά χαρακτηριστικά • Αντί να ονοματίζει και να καθορίζει περιοχές ως υποδοχές μορφών τουρισμού, πρέπει να

θέτει κριτήρια • Να είναι πλήρως συμμορφωμένο προς τις κατευθύνσεις του Εθνικού Χωροταξικού Πλαισίου, για τον περιορισμό και τη σταδιακή κατάργηση της εκτός Σχεδίου Δόμησης • Το νέο ΕΠΧΣΑΑΤ δεν πρέπει να περιλαμβάνει γενικευμένη χωροθέτηση μεγάλης κλίμακας τουριστικών και παραθεριστικών εγκαταστάσεων, χωρίς πο-

Δεδομένης της λειψυδρίας, οι προτάσεις για γήπεδα γκολφ (Μεσσηνία, Ζάκυνθος, Πάτρα, Ηλεία) -και ιδιαίτερα σε πυρόπληκτες περιοχές- θεωρούνται άκρως καταστροφικές.

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό δίνει μεγαλύτερο βάρος στη μεγέθυνση του τουρισμού με οποιοδήποτε κόστος, παρά στην ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης.

Να συμπεριληφθούν η Ρόδος και η Κως στον αθλητικό τουρισμό. Να επανέλθει ο ενδεικτικός προσδιορισμός γεωγραφικών ενοτήτων στις υπόλοιπες μορφές τουρισμού. Στον καταδυτικό τουρισμό πρέπει να επανέλθουν οι ρητές αναφορές στην Κάλυμνο και στη Λέρο.

Η μη θεσμοθέτηση μοντέλου χωρητικότητας -ιδίως για τις ακτές- αλλά και η μη ρητή πρόβλεψη για επαρκή προσπελασιμότητα σε κάθε παραλία, οδηγεί τον παράκτιο χώρο σε πλήρη απορρύθμιση, με σαφή προσανατολισμό την οικολογικοποίηση.

Δεν προσδιορίζεται με ποιο τρόπο το πλαίσιο αυτό εξυπηρετεί τη συνταγματική υποχρέωση ειδικών νησιωτικών δράσεων και αντίστοιχων πολιτικών.

Ειδικές παρατηρήσεις

Θεωρούμε λανθασμένη την αλλαγή της κατηγοριοποίησης των διαφόρων περιοχών της χώρας και τη συρρίκνωσή τους από τέσσερις κατηγορίες σε τρεις (άρθρο 5).

Η θεσμοθέτηση των παράκτιων ζωνών σε βάθος 300 μ. από τον αιγιαλό ως ζώνες υψηλής ανταγωνιστικότητας πρέπει να επεκταθεί στα 500 μ. τουλάχιστον για τα μεγαλύτερα νησιά.

Προκειμένου για νέες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις, η πυκνότητα πρέπει να επανέλθει στις 10 κλ./

στρ.
• Το άρθρο 7 είναι κομβικής σημασίας για την ανάπτυξη του τουρισμού στο νησιώτικο χώρο και αντιμετωπίζεται με πλήρη ανεπάρκεια, όπως στο Εθνικό Χωροταξικό. Πρέπει να θεσμοθετηθεί η έννοια του «μεταφορικού ισοδύναμου».

Προτείνουμε την απόσυρση του άρθρου 9 που προβλέπει δυνατότητα κατασκευής κατοικιών προς πώληση. Η κάλυψη αυτής της ζήτησης μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσα από οργανωμένους οικιστικούς θύλακες.

Στο άρθρο 10 θεσπίζεται η διηρημένη ιδιοκτησία σε εκτός σχεδίου περιοχές, που αντιβαίνει τους κανόνες του ισχύοντος Πολεοδομικού Δικαίου. Με τις ρυθμίσεις αυτές η Ξενοδοχειακή υποδομή της χώρας προσανατολίζεται σε μια λογική real estate.

Να αποσυρθεί η επιχειρούμενη ρύθμιση ότι οι δρόμοι ή άλλα τε-

χνικά έργα, καθώς και ρέματα, δεν συνιστούν κατάτμηση του γηπέδου. Τίθεται ευθέως θέμα αντισυνταγματικότητας.

Καταλήγοντας, θεωρούμε ότι απαιτείται ανασύνταξη του εν λόγω σχεδίου, προκειμένου αυτό να μπορέσει να ανταποκριθεί στους στόχους μιας νέας τουριστικής πολιτικής, με γνώμονα την πραγματική ανάπτυξη και την αειφορία.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Η πρωτοβουλία του ΥΠΕΧΩΔΕ για την ενεργοποίηση του Χωροταξικού Σχεδίου της χώρας ασφαλώς ανταποκρίνεται στην πάγια θέση του ΤΕΕ και ασφαλώς είναι καταρχήν θετική. Αρνητικός, όμως, είναι ο τρόπος με τον οποίο μεθοδεύεται η μη συμμετοχή εξαρχής του ΤΕΕ στη διαμόρφωση των προτάσεων, αναφέρει ο πρόεδρος της Δ.Ε. του Τμήματος, **Κωνσταντίνος Αντωνιάδης**.

Ο τουρισμός και οι περί αυτών δραστηριότητες απαιτούν σοβαρό προγραμματισμό διότι αποτελούν ζωτικής σημασίας παραγωγικό κλάδο με σημαντική συνδρομή στο ΑΕΠ της χώρας, την απασχόληση και εν γένει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτείται κατά προτεραιότητα η αποτελε-

βάλλοντος.

Ειδικότερα, στα επιμέρους θέματα του ΕΧΠΤ, που αφορούν την περιοχή μας, παραθέτουμε τις κατωτέρω προτάσεις:

- Στην **κατηγορία Γ'** να συμπεριληφθούν:
  - Οι κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί του Παγγαίου.
  - Οι περιοχές του Δικτύου «Φύση 2000» («Natura 2000»).
  - Οι κηρυγμένοι βιότοποι όλης της κοίτης και το Δέλτα του ποταμού Νέστου, της Βιστωνίδας, της Ισμαρίδας, το Δέλτα Έβρου, καθώς τα Όρη Υψάριο στη Θάσο και Φεγγάρι Σαμοθράκης.
- Στο **Θρησκευτικό Τουρισμό να αναφερθεί:**
  - Το Βαπτιστήριο της Οσίας Λυδίας, της πρώτης χριστιανής που βαπτίστηκε στην Ευρώπη, και η Φυλακή του Απόστολου Παύλου στο Δήμο Φιλίππων.
- Στο **Χιονοδρομικό Τουρισμό απουσιάζει:**
  - Το συνεχώς εξελισσόμενο χιονοδρομικό κέντρο Φαλακρού Ν. Δράμας.
- Στον **Ιαματικό και Θεραπευτικό Τουρισμό** λείπουν παντελώς: τα Θειούχα Ιαματικά Λουτρά των Ελευθερών

Στο σχέδιο ΚΥΑ για τον Τουρισμό δεν συμπεριλαμβάνονται: οι βιότοποι της «Συνθήκης Ramsar» του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το Ορεινό Δάσος Ελατειάς Ν. Δράμας, τα ιδιαίτερου φυσικού κάλλους Σπήλαια Αλυστράτης και Μαρά.

ματικότερη διαχείριση των υδατικών πόρων, η διαφύλαξη των οικοσυστημάτων και η προστασία του φυσικού περι-

Ν. Καβάλας, τα Ιαματικά Λασιπόλντρα στην πεδιάδα των Φιλίππων, γνωστά από την εποχή του Μ. Αλεξάνδρου.

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Στο πρόσφατο Σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης που αφορά το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό (Σεπτέμβριος 2008), τονίζεται πως σκοπός του Σχεδίου είναι να καθορίσει τους κανόνες και τα κριτήρια για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του τουρισμού στον ελληνικό χώρο την επόμενη δεκαεπταετία.

Δυστυχώς, ούτε τα περιφερειακά, ούτε τα εθνικά Χ.Σ., με βάση το νόμο, ορίζουν χρήσεις γης. Συνεχίζεται η ασυμβατότητα υπερκείμενων και υποκείμενων Χ.Σ. Απαιτείται προτεραιότητα για εκπόνηση ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ. Τέλος, το ειδικό πλαίσιο

Πρέπει να προβλεφθεί η ανάδειξη και προβολή των τοπίων - παραδοσιακών οικισμών - κτιρίων με ιδιαίτερα πολιτιστικά και αισθητικά χαρακτηριστικά, στους οικισμούς Ναυπάκτου, Πενταλόφου, Νεάπολης, λίμνης Τριχωνίδας κλπ.

δεν πρέπει να διευκολύνει τους επενδυτές σε καταστάσεις ενός διεθνοποιημένου και τουριστικοποιημένου real estate, με στόχους τη δυνατότητα μεταβίβασης - πώλησης κατοικιών και σε τελική ανάλυση να ισχύσει και η κάθετος ιδιοκτησία (1024/71) και στις εκτός σχεδίου περιοχές.

Για το νομό Αιτωλοακαρνανίας ισχύουν τα εξής:

Στις περιοχές της κατηγορίας ΒΙ «με περιθώρια ανάπτυξης μαζικού τουρισμού» εντοπίζουμε την περιοχή του Αστακού και των ακτών του Ιονίου. Για τις ίδιες περιοχές προτείνεται η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού.

Στις αναπτυσσόμενες περιοχές Β2 εντοπίζουμε σχεδόν όλες τις ορεινές περιοχές:

- Ορεινοί όγκοι Παναγιωτικού - Ναυπακτίας
- Ξηρόμερο
- Όρη Βάλτου
- Αράκυνθος

Για την ανάπτυξη αστικού τουρισμού δεν προβλέπεται καμία πόλη του νομού. Προτείνεται να γίνει αναφορά στο Αργίριο, το Μεσολόγγι και τη Ναύπακτο/Αντίρριο με σύνδεση με το Εκθεσιακό - Συνεδριακό Κέντρο & Εκπαίδευσης στο Αργίριο.

Πρέπει να γίνει αναφορά: • Σε πρόγραμμα για χώρους ιαματικού και θεραπευτικού τουρισμού στις εξής περιοχές: Τρύφου, Δήμο Πυλήνης, Μυρτιά, Κρεμαστά, Μουστριάου, Χαλκιοπούλου, Μύτικα κλπ. • Στις λίμνες, ιδιαίτερα στην Τριχωνίδα, στον Αμβρακικό και στις λιμνοθάλασσες, στο Λούρο κλπ.

Σημαντική είναι η αναφορά στις ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών σταθερού προσανατολισμού στις παράκτιες περιοχές του Ιονίου, κυρίως στην Πάλαιρο.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ & ΔΥΤΙΚΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Ευρούμε ότι, στο πλαίσιο μίας εθνικής χωροταξικής πολιτικής σχεδιασμού των αναπτυξιακών δράσεων μέσα από την αρχή της αειφορίας, είναι απολύτως απαραίτητο το Ειδικό Χωροταξικό για τον Τουρισμό ως εργαλείο αλλά, και

σμός αίρεται «για την ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού».

Στο άρθρο 6, παρ. Β πρέπει να συμπεριληφθούν και αστικά κέντρα (ή δίπλα με ημισιαστικά) που γεφυρώνουν με σημαντικούς εθνικούς -και όχι μόνο-

Δεν πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα ανάπτυξης και νέων χιονοδρομικών κέντρων, με το δεδομένο τής άμεσης γραμμής ανταγωνισμού με άλλες βαλκανικές περιοχές. Η περιοχή Μαρόσα, στο Περούλι, είναι μία περίπτωση που το Τμήμα μας διερευνά ήδη.

χρήσιμο για την περαιτέρω ανάπτυξη της εθνικής βαριάς βιομηχανίας, που είναι ο τουρισμός.

Επισημαίνουμε δε τα εξής:

Η ιδιομορφία και πολυμορφία της Ελλάδας επιβάλλει την ανάπτυξη Γενικών Κατευθύνσεων στο ΕΠ και την εξειδίκευση και προσαρμογή από τα υποκείμενα του περιφερειακά και τοπικά πολεοδομικά εργαλεία.

Δεν αποτελεί διασφάλιση και προτεραιότητα για το περιβάλλον η αναφορά στο άρθρο 5, αφού ο όποιος περιορι-

τόπους προορισμού (π.χ. Τρίκαλα - Καλαμπάκα).

Στο άρθρο 6, παρ. Γ για το θαλάσσιο τουρισμό, στην ενότητα της Σκιάθου πρέπει να προστεθεί και η παραλιακή ζώνη του Ν. Λάρισας, που είναι στην ίδια ακτίνα επιρροής αλλά και ζώνη ανάπτυξης.

Στο άρθρο 6, παρ. Ε, πρέπει να προστεθούν στις πόλεις αξιοποίησης των αθλητικών εγκαταστάσεων και εκείνες που φιλοξενούν πανεπιστημιακό τμήμα ΤΕΦΑΑ (Τρίκαλα, Κομοτηνή).

Στο άρθρο 8, παρ. 2Α, πρέπει να επιτραπεί σημαϊκή χωροθέτηση μόνο χαμηλής όχλησης βιομηχανίας.

Το άρθρο 10 απαιτεί προσεκτικότερη προσέγγιση και διατύπωση, διότι, ουσιαστικά, θα οδηγηθούμε σε «αυτοχωροθέτηση» και καυτοπολεοδόμηση» μεγάλων περιοχών εκτός σχεδίου, με το πρόσχημα της υπαγωγής στην κατηγορία αυτή τουριστικών υποδομών, με συνέπεια πλήθος σύνθετων πολεοδομικών, περιβαλλοντικών, αλλά και ιδιοκτησιακών προβλημάτων.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Οι θέσεις του Τμήματος Πελοποννήσου κατατέθηκαν στη Δ.Ε. του ΤΕΕ στις 18 Νοεμβρίου 2008. Τονίζονται τα εξής: Όπως είχαμε επισημάνει στις θέσεις μας για το ΕΧΠ Τουρισμού, το Φεβρουάριο 2008, το Ειδικό αυτό Πλαίσιο έπρεπε να είναι μέρος του ΓΧΣ.

Σήμερα, το ΓΧΣ ψηφίστηκε, αλλά δυστυχώς δεν αναδεικνύει πολιτικές

γραμμές, ούτε πολιτική χωρικής οργάνωσης (θέματα εκτός σχεδίου δόμησης κλπ.) και ως εκ τούτου το ΕΧΠ του Τουρισμού δεν χαράσσει πολιτική σε εθνικό επίπεδο, δεν υπολογίζει τις όποιες χωρικές πολιτικές έχουν θεσμοθετηθεί με το Περιφερειακό Πλαίσιο.

Αν και διαπιστώνονται κάποιες ενέργειες προς τη θετική κατεύθυνση

δεν υπάρχει αλλαγή νοοτροπίας και φιλοσοφίας στο τροποποιημένο (Οκτώβριος 2008) ΕΧΠ Τουρισμού. Ως εκ τούτου συνεχίζει να ισχύει κατά βάση το κείμενο θέσεων και παρατηρήσεων που έχει συντάξει το ΤΕΕ - Τμήμα Πελοποννήσου από το Φεβρουάριο 2008.

Καταθέτουμε τις επιφυλάξεις μας για την εφαρμογή του ΕΧΠ για τον Τουρισμό, διότι ίσως ενισχύσει τις ανισότητες, την ανισονομία και οδηγήσει τη χώρα σε στρεβλή ανάπτυξη.

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Οι προτάσεις - παρατηρήσεις του Περιφερειακού Τμήματος Δυτικής Μακεδονίας του ΤΕΕ, επί του Ειδικού Χωροταξικού για τον Τουρισμό, όπως διαμορφώθηκαν μετά την εισήγηση της Μ.Ε. Χωροταξίας - Πολεοδομίας του Τμήματος, είναι οι παρακάτω:

- Ανάδειξη, προβολή και εκπαιδευτική αξιοποίηση των βιομηχανικών μονάδων και βιομηχανικών τόπων (ορυχεία) που έχουν εγκαταλειφθεί (π.χ. ΑΕΒΑΛ) στο λεκανοπέδιο Κοζάνης - Πτολεμαΐδας.
- Να προστεθεί μία ακόμη κατηγορία στις ήδη περιγραφόμενες, αυτή του Βιομηχανικού Τουρισμού.
- Να συμπεριληφθούν τα χιονοδρομικά κέντρα Βασιλίτσας και Βίγλας - Πισοδερίου στο άρθρο 4 παρ. Β3, διότι λειτουργούν από καιρό.

• Να μην αποκλειστεί η δημιουργία χιονοδρομικών κέντρων, των οποίων έχει ήδη δρομολογηθεί η δημιουργία, αλλά να διευκρινιστεί ότι αποκλείεται ο σχεδιασμός νέων χιονοδρομικών κέντρων.

Η Σιάτιστα, ο Πεντάλοφος και το Νυμφαίο καλύπτονται από τις περιπτώσεις των παραδοσιακών οικισμών του άρθρου 4 και η Αιανή συμπεριλαμβάνεται στους αρχαιολογικούς χώρους της παραγρ. Ι του ίδιου άρθρου, οπότε δε χρειάζεται ιδιαίτερη μνεία.

Στον αθλητικό τουρισμό να γίνει ιδιαίτερη μνεία για κωπηλατικούς αγώνες στη λίμνη της Καστοριάς που, μαζί με τη λίμνη των Ιωαννίνων, αποτελούν τις μοναδικές σ' όλη την χώρα λίμνες για τέτοιες αθλητικές δραστηριότητες, λαμβανομένων υπόψιν των υποδομών που υπάρχουν.

ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Ηθεσμοθέτηση του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό είναι πάγιο αίτημα του ΤΕΕ και, επομένως, μας βρίσκει καταρχήν σύμφωνους. Όμως, το ΤΕΕ θα πρέπει να δώσει μάχη για την κατά το δυνατόν βελτίωσή του.

Διαβάζοντας το κείμενο της ΚΥΑ, τίθεται το ερώτημα αν στόχος είναι η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη ή η ενίσχυση του κατασκευαστικού τομέα.

Τα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού γενικά τίθενται σε σωστή βάση.

και χρονική διασπορά του τουριστικού προϊόντος.

Η κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου σε δέκα κατηγορίες περιοχών γίνεται χωρίς καμία τεκμηρίωση - μεθοδολογία και χωρίς σταθερά κριτήρια που αξιολογούνται για καθεμία από αυτές. Δεν είναι δυνατό να ταυτοποιούμε περιοχές, χωρίς εκπόνηση σχετικής μελέτης.

Αν και ο περιορισμός των κλινών αποτελεί μία πολύ θετική κατεύθυνση, ίσως ο τόσο απόλυτος καθορισμός τους σε αυτό το επίπεδο δεν είναι θε-

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνεται για τους Μεσογειακούς Αγώνες και τη μετα-μεσογειακή χρήση των εγκαταστάσεων στους Νομούς Μαγνησίας και Λαρίσης.

Ωστόσο, όσον αφορά τις δραστηριότητες που βοηθούν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, σίγουρα δεν είναι μόνο αυτές που αναφέρονται. Θεωρούμε ότι ο τουρισμός - γκολφ δεν είναι αυτός που κατεξοχήν μειώνει την εποχικότητα του τουρισμού. Θα μπορούσαν να αναφερθούν ο αρχαιολογικός, ο περιπατητικός, ο εναλλακτικός τουρισμός γενικότερα, μορφές τουρισμού που συντελούν στη χωρική

μπός, αφού οι οικισμοί διαφέρουν ως προς τις ανάγκες τους και τη φέρουσα ικανότητα αυτών.

Πρέπει να διαγραφεί η δυνατότητα δημιουργίας σύνθετων τουριστικών υποδομών εντός των περιοχών «Natura» και να διατυπωθεί ρητά ότι επιτρέπονται μόνο μικρά τουριστικά καταλύματα. Η εκπόνηση ΕΧΜ πρέπει να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για τις περιοχές αυτές.

Να προστεθεί ο ορεινός όγκος όλης της Δυτικής Μακεδονίας στην κατηγορία των ορεινών όγκων ως μία ακόμη κατηγορία και να προταθούν οι περιοχές Κοζάνης και Γρεβενών για εναλλακτικό τουρισμό, με ταυτόχρονη αξιοποίηση της παραλίμνιας ζώνης Πολυφύτου.

• Να διευκρινιστεί ο όρος «κύριο τουριστικό κατάλυμα», διότι δημιουργούνται περιορισμοί στην αρτιότητα και τη δόμηση των γηπέδων που αφορούν μικρές τουριστικές μονάδες.

• Τέλος, επισημαίνεται ο κίνδυνος της υποβάθμισης του περιβάλλοντος από την αλόγιστη εκμετάλλευση των τουριστικών μονάδων και την υπερεκμετάλλευση (σκουπίδια, ηχορύπανση, κυκλοφοριακός φόρτος, επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής κλπ.) με τη διαδικασία πώλησης τμήματος των τουριστικών μονάδων για εξοχική κατοικία κυρίως σε ξένους, χωρίς να

συμβάλει ιδιαίτερα στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη ΑΠΕ και τοπικών ενεργειακών δικτύων.

Οι οργανωμένοι υποδοχείς για

Ακόμη, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη τουριστικών επενδύσεων μέσα σε οικισμούς που είναι αναπτυξιακά στάσιμοι ή παρουσιάζουν υστέρηση ανάπτυξης.

Είναι σημαντικό να αναβαθμιστεί ο ρόλος των σιδηροδρομικών δικτύων, τόσο σε εθνικό, όσο και σε περιφερειακό - τοπικό επίπεδο (π.χ. προαστιακός Αθήνας, σύνδεση Βόλου - Λάρισας με προαστιακό ηλεκτροκίνητο σιδηρόδρομο, εξυπηρέτηση διπόλου Βόλου - Λάρισας στους Μεσογειακούς Αγώνες).

Σωστά γίνεται αναφορά στη χρήση υδροπλάνων, τα οποία επιπλέον θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν ορισμένα περιφερειακά και ανενεργά αεροδρόμια. Να ονομαστεί το αεροδρόμιο Νέας Αγχιάλου «Αεροδρόμιο Κεντρικής Ελλάδος», δεδομένης της χρήσης του.

Το λιμάνι του Βόλου δεν είναι περιφερειακό αλλά εθνικής σημασίας,

συγκέντρωση των βιομηχανιών να είναι μακριά από τον ιστό της πόλης, τις τουριστικές υποδομές και τα αξιοθέατα.

Διαφωνούμε οι σύνθετες και ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών «σταθερού παραθερισμού», όπως λέγονται, να επιτρέπονται παντού: σε αναπτυσσόμενες, σε αναπτυγμένες, σε κορεσμένες τουριστικά, σε πεδινό χώρο, σε ημιορεινό χώρο, σε δάση και δασικές εκτάσεις και κατ'εξαίρεση ακόμα και σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, όπως και στα δίκτυα «Natura». Να είναι δηλαδή εξαιρετικά ασαφή τα κριτήρια χωροθέτησης.

Να καταργηθεί η διάταξη του άρθρου 10 που αναφέρει ότι οι δρόμοι ή άλλα τεχνικά έργα, καθώς και ρέματα που διαπερνούν εκτάσεις όπου πρόκειται να δημιουργηθούν σύνθετες μορφές, κατά το άρθρ. 9, δεν συνιστούν κατάτμηση του γηπέδου.

ΘΡΑΚΗ

Το ΤΕΕ - Τμήμα Θράκης είναι κάθετα αντίθετο στην παράγραφο που προστέθηκε την τελευταία στιγμή στην ΚΥΑ για τον Τουρισμό (δεν υπήρχε στο σχέδιο που δόθηκε σε δημοσιότητα το Μάιο του 2007) με τον τίτλο «Τουρισμός - Εξόρυξη», που αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο της ανάπτυξης εξορυστικών δραστηριοτήτων χρυσού στη Θράκη.

είναι δυνατή ύστερα από συνεκτίμηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων κλπ. Η διάταξη αυτή βρίσκεται σε ευθεία αντιπαράθεση με την εκφρασθείσα βούληση των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι κατηγορηματικά έχουν ταχθεί ενάντια στην εξόρυξη χρυσού, υποστηρίζοντας μία ήπια και οικολογικά συμβατή μορ-

ΗΠΕΙΡΟΣ

Το σχέδιο παρουσιάζει θετικά στοιχεία αλλά και σημαντικές αδυναμίες που πηγάζουν, κυρίως, από μια απλουστευμένη προσέγγιση για ορθολογική τουριστική οργάνωση. Το πνεύμα των συντακτών είναι η μεγέθυνση του τουρισμού μέσα από μια «ανάπτυξη» που βασίζεται σε επενδύσεις τουριστικών συγκροτημάτων με κανόνες real estate, με μορ-

τουρισμού σε ένα περιβάλλον βιώσιμο και ανταγωνιστικό.

Ο τελικός επιδιωκόμενος στόχος θα πρέπει να περιλαμβάνει και να αναδεικνύει μέσα από το σχέδιο την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, την αειφορική ανάπτυξη του τουρισμού και του τουριστικού προϊόντος, την προστασία της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας, την προστασία περιοχών «Natura 2000», τη δυνατότητα απόκτησης παραθεριστικής κατοικίας με ενίσχυση μέτρων σχεδιασμένης δόμησης στα όρια της τοπικής

ΟΧΙ στην εξόρυξη χρυσού

φή ανάπτυξης για την περιοχή, διότι:

- Η χρήση κυανίου για την απόληψη χρυσού από τα πετρώματα ενέχει επικινδυνότητα για καταστροφικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τα απόβλητα της ανοικτής χημικής μεταλλευτικής διεργασίας, που θα ακολουθηθεί, θεωρούνται χειρότερα από τα πυρηνικά κατάλοιπα.

Για την Ήπειρο και τη Λευκάδα το τελικό συμπέρασμα είναι ότι, ενώ οι αστοχίες σε επίπεδο περιφέρειας είναι μικρές, οι προτεινόμενες πολιτικές σε εθνικό επίπεδο μπορεί να εντείνουν πολλά τοπικά προβλήματα.

φές διαχείρισης τουριστικών καταλυμάτων (condo hotels) στη λογική της πώλησης ή και της μακροχρόνιας μίσθωσης σε τρίτους, και όχι σε μία ανάπτυξη βιώσιμη και ανταγωνιστική.

Δίνει κατευθύνσεις που δεν θα επιλύσουν τα προβλήματα των Περιφερειών και των τοπικών κοινωνιών. Αντίθετα θα τα οξύνουν, επειδή θα υπάρξει ανισορροπία ανάπτυξη, πολλές φορές σε βάρος της αειφορίας, με κίνδυνο να χαθούν τα πλεονεκτήματα που σήμερα διαθέτει η χώρα μας, με κύριο τη μοναδικότητα της φύσης και του περιβάλλοντος.

Όλα όσα προβλέπεται να θεσμοθετηθούν μέσω του πλαισίου, είναι προφανές ότι δεν θα εξυγιάνουν τον ήδη προβληματικό τουριστικό τομέα, και ούτε απαντούν στις υψηλές προσδοκίες όλων μας για την ανάπτυξη του

αγοράς, τον έλεγχο της εκτός σχεδίου δόμησης, καθώς επίσης και την υιοθέτηση βασικών προτύπων πολεοδόμησης και δόμησης που θα εμπεριέχουν κριτήρια επένδυσης όχι ανταγωνιστικής με το περιβάλλον.

Για να επιτευχθούν όλα αυτά βασική προϋπόθεση είναι το σχέδιο να αναθεωρηθεί με την απόσυρση των άρθρων 9 και 10 και να ανασυνταχθεί στη βάση των δεδομένων που εμπεριέχονται στην ανάλυσή μας,

Συγκεκριμένα η επίμαχη διάταξη αναφέρει:

«Η άσκηση εξορυστικών δραστηριοτήτων, η πρωτογενής επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών στους χώρους εξόρυξης και η εξασφάλι-

ση των θαλάσσιων διεξόδων για τη διακίνηση των προϊόντων εντός των περιοχών που χαρακτηρίζονται με το παρόν ως περιοχές προτεραιότητας τουρισμού δεν μπορεί λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της φύσης της δραστηριότητας να αποκλειστεί.

Η επέκταση της δραστηριότητας στις περιοχές αυτές και σε τμήματα όπου εντοπίζονται νέα κοιτάσματα,

Παράλληλες δυσμενείς επιδράσεις στο περιβάλλον, που αναμένονται, είναι η υπερκατανάλωση υδάτινων πόρων, η δημιουργία όξινης απορροής και αέριας ρύπανσης εξαιτίας της θειούχου σύστασης των πετρωμάτων, η ολοκληρωτική καταστροφή της αισθητικής του τοπίου.

- Τα όφελιμα που θα προκύψουν στην οικονομία τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, κρίνονται ανάξια αναφοράς. Περιορίζονται σε ελάχιστες θέσεις εργασίας με υψηλό βαθμό επικινδυνότητας και αυτές με ημερομηνία λήξης.

- Εφόσον η αειφόρος ανάπτυξη αποτελεί πλέον εθνική επιταγή (Γενικό Χωροταξικό Πλαίσιο) αλλά και ευρωπαϊκή δέσμευση, η εξόρυξη του χρυσού με τις υφιστάμενες τεχνικές μεθόδους θα πρέπει να αποκλειστεί γιατί την αντιστρατεύεται και την υπονομεύει.

Κρίνεται αναγκαία η προσθήκη: «Από τις προαναφερόμενες εξορυστικές δραστηριότητες αποκλείονται όλες οι μεταλλευτικές δραστηριότητες που χρησιμοποιούν το κυάνιο ως μέσο απόληψης του ορυκτού από τα πετρώματα».

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΤΕΡΕΑ

Εχοντας υπόψη το σχετικό κείμενο, που από τον περασμένο Σεπτέμβριο τέθηκε σε διαβούλευση, παρατηρούνται συνοπτικά τα παρακάτω.

χει όλες τις προϋποθέσεις για να υπαχθεί στις περιοχές κατηγορίας (Γ) του άρθρου 4.

Επίσης το τόξο των Ιαματικών Πηγών Αιδηψού - Καμένων Βούρλων -

Στις ευρύτερες περιοχές για ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων μορφών τουρισμού πρέπει να συμπεριληφθούν οι παράκτιες περιοχές του Ν. Φθιώτιδας και της βόρειας Εύβοιας, καθώς υπάρχει η δυνατότητα για την ανάπτυξη δράσεων σε όλα τα είδη του τουρισμού (θαλάσσιος, αναψυχής, ιαματικός, ορεινός και πολιτισμικός, λόγω των Θερμοπυλών).

1. Από το σχέδιο δεν αναλύεται επαρκώς η μέχρι σήμερα κατάσταση, η οποία έχει διαμορφωθεί, ώστε στη συνέχεια να αναδεικνύονται οι ανάγκες για ιεράρχηση των παρεμβάσεων και επιλογών, στην κατεύθυνση βελτίωσης και ανάταξης των κακώς κειμένων. Παράλληλα, τα προτεινόμενα δεν συσχετίζονται με προτεραιότητες στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ αλλά και με τις επιλογές, που από τα εγκεκριμένα Χωροταξικά Πλαίσια των Περιφερειών προκρίθηκαν και μπορεί να δρομολογήθηκαν.

2. Οι δυνατότητες υποδοχής των δραστηριοτήτων ανά περιοχή, εκ των πραγμάτων είναι πεπερασμένες. Είναι απαραίτητο να υπάρξουν τα κριτήρια, μέσα από τα οποία θα μπορούν να συνδυάζονται και να εκτιμώνται οι ανάγκες παραθεριστικής κατοικίας σε σχέση με την τουριστική κατοικία και κυρίως τις μεγάλες μονάδες, που επιδρούν αρνητικά στο δομημένο περιβάλλον.

Τέλος, για τη ρύθμιση και βελτίωση των σημερινών τυπολατρικών διαδικασιών και τη γραφειοκρατία του δημόσιου τομέα, πρέπει να υπάρξει ιδιαίτερη μέριμνα.

Για την περιοχή ευθύνης του ΤΕΕ/ΤΑΣ, αναφέρονται τα ακόλουθα:

1. Το σύμπλεγμα των ορεινών όγκων Οίτης - Βαρδουσιών - Γραμμένης Οξυάς και Ορεινής Ναυπακτίας, που ενθυλακώνει τον Εθνικό Δρυμό της Οίτης ή περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους -όπως το σπάνιο μνημείο της φύσης το δάσος Γραμμένης Οξυάς- και γειτνιάζει με την αναπτυσσόμενη περιοχή του Παρνασσού, έ-

Θερμοπυλών - Υπάτης - Πλατυστόμου - Καΐτσας - Σμοκόβου, είναι ένα σπάνιο «κάρισμα της φύσης» για την ανάπτυξη του ιαματικού τουρισμού. Είναι αναγκαίο να αναδειχθούν οι προτεραιότητες αξιοποίησης αυτής της δυνατότητας, με πρόταξη των απαιτήσεων για υποδομές.

2. Οι περιοχές του δικτύου «Natura», καλύπτουν τα 2/5 περίπου της γεωγραφικής μας έκτασης. Οι περιοχές αυτές πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης επιμέλειας.

3. Στον τομέα της ανάπτυξης των μεταφορικών υποδομών θα πρέπει να εκτιμηθεί η δυνατότητα βελτίωσης του δικτύου των Εθνικών Οδών της ενδοχώρας. Στα μέτρα που αφορούν τις δυσπρόσιτες περιοχές, μπορεί να υπάρξει συμπληρωματικά η πρόβλεψη εξυπηρετήσεων με δίκτυα ελικοδρομίων.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Το πλαίσιο αυτό απελευθερώνει πλήρως την τουριστική βιομηχανία με κατεύθυνση τη μεγέθυνση, εις βάρος άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων και χωρίς περιβαλλοντικούς περιορισμούς και σαφή προσανατολισμό, και τη μέγιστη οικονομική εκμετάλλευση του χώρου για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων.

• Δεν γίνεται αναφορά σε «δείκτες φέρουσας ικανότητας» και σε επάρκεια των φυσικών πόρων.

• Δεν προβλέπει την εξυγίανση των ήδη αναπτυσσόμενων τουριστικών περιοχών. Ενδεικτικό είναι πως

δεν αναφέρεται η έννοια του κορεσμού για περιοχές «τουριστικά αναπτυσσόμενες» (π.χ. ακτές Βόρειας Κρήτης, Ρόδος), αντίθετα προωθούνται σε αυτές δράσεις για νέα τουριστικά καταλύματα.

Οι ρυθμίσεις για εντατική τουριστική ανάπτυξη επεκτείνονται σε πολλές περιοχές της χώρας που δεν είχαν μέχρι σήμερα ανα-

πτυκθεί τουριστικά (ακτές Δυτικής Ελλάδας, Ανατολική και Νότια Κρήτη).

• Δεν προωθείται αποφασιστικά ο αναγκαίος δραστηριότητες περιορισμός της διάχυτης εκτός σχεδίου δόμησης, που αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού.

• Υπάρχει μια τεράστια ανάγκη υποδομών και φυσικών πόρων στον τουριστικό τομέα, που δεν φαίνεται να απασχολεί καθόλου το χωροταξικό (έλλειψη νερού, σκουπίδια, λοιπές υποδομές).

Παρατηρήσεις και προτάσεις

• Προωθείται ο θεσμός της «κρονομίσθωσης», καθώς και η κατάμηση τουριστικών υποδομών και μάλιστα προνομιακά, προκειμένου για τις «σύνθετες επενδύσεις».

• Δεν προσανατολίζεται στον ποιοτικό εναλλακτικό τουρισμό.

• Αγνοεί παντελώς τους αρχαιολογικούς χώρους, τους χώρους φυσικού ενδιαφέροντος και δε μεριμνά για την προστασία του τοπίου.

Ειδικότερα για την Κρήτη δεν γίνεται καμία αναφορά για «τουρισμό φύσης», όπως γίνεται για άλλες περιοχές της χώρας, όπου έχουν συσταθεί Φορείς Διαχείρισης σε προστατευόμενες περιοχές. Για τις προστατευόμενες περιοχές της Κρήτης δεν έχει εγκριθεί κανένας Διαχειριστικό Σχέδιο και δεν έχει συσταθεί κανένας Φορέας Διαχείρισης, με αποτέλεσμα οι προστατευόμενες περιοχές να προορίζονται να αποτελέσουν προνομιακό πεδίο εγκατάστασης των ονομαζόμενων «σύνθετων τουριστικών επενδύσεων».

Δεν προβλέπει συνεδριακό τουρισμό στο Νομό Λασιθίου, που ήδη διαθέτει άρτια εξοπλισμένα συνεδριακά κέντρα.

Θεωρούμε ότι το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό είναι προσανατολισμένο στο μαζικό τουρισμό, στην αναβάθμιση του οποίου δε συμβάλλει, αγνοεί και θέτει σε κίνδυνο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, που είναι το φυσικό και πολιτιστικό της περιβάλλον και είναι αναγκαίο να ξαναμελετηθεί σε απολύτως διαφορετική βάση.

Ανοίγει το δρόμο για μεγάλες τουριστικές και κτηματομεσιτικές επενδύσεις προς όφελος των μεγάλων επιχειρηματικών δράσεων, με συντελεστές δόμησης ξενοδοχειακών μονάδων αυτούς που ισχύουν στην εκτός σχεδίου δόμηση, ενοποιώντας τον τουρισμό και την παραθεριστική κατοικία.